

Vlaamse
overheid

MEMORANDUM

Regeerperiode
2024 - 2029

VOORWOORD

Vlaanderen werd de afgelopen jaren geconfronteerd met tal van complexe uitdagingen en crisissen. En de toekomst heeft alleen meer van dat in petto. Geen enkele sector of actor kan een pandemie of crisis, grote uitdagingen op vlak van energie, economie of klimaat en noodzakelijke vernieuwingen met oog voor innovatie en digitalisering, geïsoleerd aanpakken. We zijn ervan overtuigd dat onderbouwd en geïntegreerd beleid en binnen- en buitenlandse samenwerking, antwoorden en uitwegen bieden. Zo vloeien inzichten uit verschillende sectoren samen, wordt versnippering van middelen vermeden en vergroot het draagvlak voor beslissingen. De Brexit- en Oekraïne-taskforces hebben aangetoond dat een dergelijke aanpak werkt.

Afstemming tussen politici, beleidsdomeinen, beleidsniveaus en belanghebbenden is een wezenlijk onderdeel van geïntegreerd beleid. Dat is precies waarop het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken ([DKBUZA](#)) wil inzetten. Binnen de Vlaamse overheid nemen wij een coördinerende rol op als het gaat over bestuurszaken, het algemeen regeringsbeleid, institutionele hervormingen, communicatie-, imago- en crisisbeleid. We ondersteunen de Vlaamse Regering en de minister-president bij het voeren van een samenhangend en waardegedreven binnen- en buitenlands beleid, gericht op inclusieve, duurzame groei. Om dit te realiseren, moeten we voluit de kaart van grensregionale, Europese en internationale samenwerking trekken.

DKBUZA koppelt binnenlandse doelstellingen aan internationale hefboomen, zodat het regeerakkoord consistent wordt uitgevoerd ([zie kaderstukje](#)). In een regio waarin circa twee procent van de wereldhandel passeert, is die internationale reflex cruciaal om onze welvaart en ons welzijn te behouden of te versterken. Buitenlandse ontwikkelingen beïnvloeden onze open samenleving en economie in sterke mate, daarom zit Vlaanderen, vanuit zijn bevoegdheden en belangen, mee in de cockpit van de internationale besluitvorming.

Voor de komende regeerperiode (2024-2029) identificeren we, op basis van een omgevingsanalyse ([bijlage 8.2](#)), zes prioriteiten. Ze kunnen een inspiratiebron vormen voor het nieuwe Regeerakkoord. Elke prioriteit valt uiteen in verschillende subthema's die we verder uitgewerkt hebben in 'technische fiches'. Hierin verschaffen we meer duiding: we gaan gedetailleerder in op het beleidsvoorstel, beschrijven onder meer de relevantie, het beoogde resultaat en de eventuele kosten. Een overzicht van alle fiches, die we op vraag graag aan de onderhandelaars ter beschikking stellen, gaat in [bijlage 8.1](#).

Onze voorstellen rond geïntegreerd beleid ([1.1](#)), wetgevingskwaliteit en regeldruk ([2.1](#)) en een Oostgrens-programma ([4.2](#)) benadrukken we graag extra. Ze spelen in op de verwachtingen van onze belanghebbenden. Ook een Vlaams beleid inzake open strategische autonomie en economische veiligheid ([3.1](#) en [3.1.3](#)) en een klare kijk op crisisbeleid en weerbaarheid ([3.4](#)) achten we belangrijk tijdens de komende regeerperiode. Tot slot vraagt de grote invloed van de EU op Vlaanderen om een sterkere EU-reflex binnen de VO ([5.4](#)).

Onze prioriteiten, subthema's en technische fiches zijn niet geïsoleerd te lezen, maar in samenspel met [de VO-bijdrage](#). Ook hebben we onze bijdrage afgestemd op de tien strategische prioriteiten die de VO identificeerde voor de nieuwe Europese legislatuur ([bijlage 8.6](#)).

Ik wens u een goede lectuur en sta graag ter beschikking van de onderhandelaars voor verdere toelichting of het doorsturen van onze fiches.

Met vriendelijke groeten,

Julie Bynens
Secretaris-generaal Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken
Voorzitter van het Voorzitterscollege van de Vlaamse overheid

julie.bynens@vlaanderen.be

ONZE PRIORITEITEN VOOR DE REGEERPERIODE 2024–2029

1. De Vlaamse Regering voert een geïntegreerd beleid	6
1.1 Een nieuwe aanpak voor kernambities	6
1.2 We zetten in op onderbouwd beleid en monitoring.....	6
1.2.1 Via kwaliteitsvolle en onafhankelijke openbare statistieken.....	7
1.2.2 Via monitoring en benchmarking van de kernambities	7
1.2.3 Via toekomstverkenningen, thematische en geografische visienota's.....	7
2. De Vlaamse Regering zet in op kwalitatieve regelgeving, digitaal toegankelijke regeringsbeslissingen en heldere communicatie	8
2.1 We verhogen de wetgevingskwaliteit en verlagen de regeldruk.....	8
2.2 We vereenvoudigen de digitale toegang tot onze regeringsbeslissingen	10
2.3 We zetten in op het imago van Vlaanderen	10
3. De Vlaamse Regering streeft naar open strategische autonomie en voert een doordacht veiligheids- en crisisbeleid	11
3.1 We gaan voor een Vlaamse open strategische autonomie	11
3.1.1 Dankzij een versterkte concurrentiekracht.....	12
3.1.2 Door diversificatie van handelsstromen	13
3.1.3 Via een versterkte economische veiligheid	13
3.2 We gaan voor een performante exportcontrole op strategische goederen	14
3.3 We maken maximaal gebruik van Europese financieringskaders.....	15
3.4 We zetten in op crisisbeleid en -weerbaarheid.....	15
4. De Vlaamse Regering kiest voor thematische en geografische focus in haar (buitenlands) beleid	17
4.1 We maken thematische keuzes	17
4.2 We lanceren een Oostgrens-programma	17
4.3 We formuleren een visie op de EU-uitbreiding en op de Westelijke Balkan.....	19
4.4 We sluiten voordelige Europese partnerschappen	19
4.5 We hebben bijzondere aandacht voor grensregionale samenwerking	20
4.6 We zetten gefocust in op de wereld buiten Europa.....	20
4.7 We spelen in op ontwikkelingen op het Afrikaanse continent.....	21

5. De Vlaamse Regering gebruikt buitenlandse hefboomen om binnenlandse prioriteiten te realiseren	22
5.1 We versterken het Vlaamse diplomatiek netwerk.....	22
5.2 We verbreden het Vlaamse diplomatiek netwerk.....	23
5.3 We gaan voor een impactvol multilateralisme.....	23
5.4 We beïnvloeden proactief het EU-beleid en zorgen voor een EU-reflex binnen de Vlaamse overheid.....	24
5.5 We creëren een flexibel Vlaams internationaal netwerk.....	25
5.6 We verbeteren de intern-Belgische werking.....	26
5.7 We vergroten onze internationale uitstraling.....	27
6. De Vlaamse Regering draagt met een waardegedreven buitenlands beleid bij tot een stabiele mondiale wereldorde	28
6.1 We bevorderen de mensenrechten.....	29
6.1.1 Via een mensenrechtenfonds.....	29
6.1.2 Door een mensenrechtenprijs uit te reiken.....	30
6.2 De Vlaamse Regering investeert in partnerschappen in Afrika.....	30
6.3 We zetten versterkt in op humanitaire bijstand.....	31
6.4 We voldoen aan onze engagementen inzake internationale klimaatfinanciering.....	31
7. En verder?	32
7.1 De Vlaamse Regering dringt aan op een actualisatie van de samenwerkingsakkoorden buitenlands beleid.....	32
7.2 We promoten een nieuwe bouwcultuur.....	33
7.3 We gaan voor een efficiëntere en effectievere vergoedingsprocedure voor natuurrampen.....	33
8. Bijlagen	35
8.1 Overzicht technische fiches DKBUZA.....	35
8.2 Omgevingsanalyse met het oog op het uitgebreid memorandum.....	36
8.3 DKBUZA in cijfers.....	37
8.4 Organogram DKBUZA.....	38
8.5 Bijdrage van de Vlaamse overheid aan de volgende regeerperiode.....	39
8.6 Bijdrage van de Vlaamse overheid aan de volgende EU-legislatuur.....	40

1. DE VLAAMSE REGERING VOERT EEN GEÏNTEGREERD BELEID

Een verkokerde aanpak waarbij entiteiten zich uitsluitend inzetten voor de eigen deelbelangen werkt niet. Met een geïntegreerde benadering daarentegen komen inzichten uit verschillende sectoren samen, wordt versnippering van middelen vermeden en wordt het draagvlak voor beslissingen groter. De Brexit- en Oekraïne-taskforces hebben aangetoond dat een dergelijke aanpak werkt. De Vlaamse Regering kiest daarom voor een geïntegreerd beleid dat maximaal onderbouwd wordt. We vertalen dat naar concrete projecten en acties voor de komende regeerperiode.

1.1 Een nieuwe aanpak voor kernambities

De Vlaamse Regering zet regeringsbrede programma's en projecten op rond een beperkt aantal kernambities. Op die manier willen we inzichten uit de verschillende sectoren samenbrengen, middelen efficiënt inzetten en het draagvlak voor maatregelen en hun impact verhogen. Als regeringsploeg gaan we daarmee aan de slag en kennen we duidelijke budgetten aan onze kernambities toe.

Op ambtelijk niveau geven we het [Voorzitterscollege](#), het hoogste ambtelijk orgaan binnen de VO, het mandaat om het overzicht, de voortgang en interne afstemming van de regeringsbrede programma's te bewaken. De uitvoering van de kernambities ligt uiteraard bij de relevante entiteiten. Als schakel tussen de Vlaamse beleidsdomeinen is DKBUZA goed geplaatst om het overzicht op de regeringsbrede programma's en projecten van de Vlaamse Regering te bewaren. Tegen het einde van de regeerperiode moeten er beleidsresultaten zijn: impact is de kerndoelstelling.

Een transversale, multi-actor én interbestuurlijke aanpak is nodig om de belangrijkste beleidsuitdagingen aan te pakken. DKBUZA trekt waar nuttig lessen uit diverse governance modellen die een geïntegreerde werking ondersteunen en deelt zijn conclusies met de andere entiteiten en actoren. Ruimte om bestuurskundige uitdagingen aan te pakken, is belangrijk. DKBUZA stemt af met [het Agentschap Binnenlands Bestuur](#) inzake de samenwerking met lokale besturen en er wordt nauw samengewerkt met maatschappelijke en economische belanghebbenden.

DKBUZA stimuleert bovendien een internationale reflex, zodat Vlaanderen zijn internationale hefboomen inzet om de kernambities waar te maken. Op die manier kunnen we onder meer de Vlaamse concurrentiekracht versterken ([zie 3.1.1](#)).

1.2 We zetten in op onderbouwd beleid en monitoring

Ook voor de Vlaamse Regering is meten weten. Daarom monitoren we de voortgang van onze kernambities (regeringsbrede programma's en projecten) tijdens de regeerperiode. We benchmarken het Vlaamse beleid ten opzichte van wat in referentielanden en -regio's gebeurt. Daarvoor werken we samen met de OESO. We verantwoorden en onderbouwen ons beleid met betrouwbare feiten en cijfers. Het onderbouwde beleid van de Vlaamse Regering berust op drie pijlers:

- de uitbouw van een volwaardig Vlaams systeem voor openbare statistieken ([1.2.1](#));
- monitoring en benchmarking van de kernambities ([1.2.2](#));
- toekomstverkenningen, thematische en geografische visienota's ([1.2.3](#)).

1.2.1 Via kwaliteitsvolle en onafhankelijke openbare statistieken

In tijden van fake news en desinformatie zijn betrouwbare openbare data en statistieken cruciaal. We bouwen een volwaardig openbarestatistiekstelsel uit in Vlaanderen, zoals dat ook elders in Europa bestaat. De Vlaamse Regering acht dat fundamenteel voor de kwaliteit van ons democratisch bestel. Alle relevante maatschappelijke actoren moeten op een gelijke manier over kwaliteitsvolle en betrouwbare cijfers kunnen beschikken om het beleid voor te bereiden, uit te voeren en/of op te volgen. Dat geldt voor de leden van de Vlaamse Regering, maar evenzeer voor de leden van het Vlaams Parlement, de pers, onderzoekers, organisaties, bedrijven en individuele burgers. [De Vlaamse Statistische Autoriteit](#) (VSA) neemt binnen het decentrale georganiseerde netwerk Statistiek Vlaanderen de rol op van coördinator en motor, zorgt voor kwaliteitsstandaarden en ondersteunt de leden van het netwerk bij de toepassing ervan. Tegelijk bouwt de VSA haar eigen expertise verder uit, onder meer via innovatieve technieken zoals machinelearning en AI. Zo zijn kwaliteitsvolle data en statistieken sneller beschikbaar tijdens crisissen of onverwachte schokken.

1.2.2 Via monitoring en benchmarking van de kernambities

We volgen de voortgang van onze kernambities nauwgezet op. De Vlaamse Regering creëert een aparte governance en monitoring voor haar regeerprogramma, naar analogie met de governance en monitoring van het relanceplan [Vlaamse Veerkracht](#). Ook externe expertencomités en het [Voorzitterscollege](#) volgen van nabij op. De monitoring gebeurt via mijlpalen en indicatoren.

We hergebruiken daarvoor maximaal de rapportering uit de [Beleids- en Begrotingstoelichtingen](#) (BBT's). Concreet ondersteunen we die oefening door een dashboard met beleidsindicatoren en benchmarkdata. De Vlaamse Regering communiceert helder over de progressie op haar kernambities ([zie 2.3](#)).

1.2.3 Via toekomstverkenningen, thematische en geografische visienota's

In een onzekere en complexe wereld groeit de noodzaak om via inzichten bij te dragen aan een toekomstgericht en toekomstbestendig beleid. De Vlaamse Regering kijkt via toekomstverkenningen naar trends en signalen van verandering. We onderbouwen onze strategische keuzes met thematische en geografische visienota's. Zo bouwen we onder meer verder op de Vlaamse [visienota over een versterkte concurrentiekracht van de Europese industrie](#) uit de vorige regeerperiode. De komende regeerperiode actualiseren we onder meer [de visienota EU](#), zodat die nog meer fungeert als leidraad voor het Vlaamse EU-beleid ([zie 5.4](#)). We actualiseren ook de [visienota over mensenrechten](#) ([zie 6.1](#)) en de [Handels- en investeringsstrategie](#) ([zie 3.1.2](#)).

2. DE VLAAMSE REGERING ZET IN OP KWALITATIEVE REGELGEVING, DIGITAAL TOEGANKELIJKE REGERINGSBESLISSINGEN EN HELDERE COMMUNICATIE

De moderne samenleving kent heel wat uitdagingen. Verontreiniging van het leefmilieu, de aanpak van de covid-pandemie of problemen in de kinderopvang kwamen tijdens de vorige regeerperiode uitgebreid in de actualiteit. Angst voor dergelijke issues kan leiden tot risico-aversie door strikte regels en voorschriften op te leggen aan burgers, bedrijven en organisaties. Een overdaad aan bureaucratie en regels verstikt echter economische groei, zelfredzaamheid, creativiteit en innovatie. Ook in andere opzichten vergroot de kloof tussen politici, overheid en burgers. Het vertrouwen in de instituties is gedaald. Daarom investeert de Vlaamse Regering in een flexibele en klantgerichte overheid door kwalitatieve regelgeving (2.1) en door de digitale toegang tot onze regeringsbeslissingen verder te vereenvoudigen (2.2). We hebben ook aandacht voor het binnen- en buitenlandse imago van Vlaanderen (2.3).

2.1 We verhogen de wetgevingskwaliteit en verlagen de regeldruk

Om bedrijven en burgers te ontlasten en innovatie en economische groei te bevorderen, moet de kwaliteit van de Vlaamse regelgeving omhoog en de regeldruk omlaag. Dat is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle leden van de Vlaamse Regering en de hele Vlaamse overheid. Regelgeving is maar een van de vele instrumenten om beleid te voeren. Als toch voor regelgeving gekozen wordt, moet dat gebeuren na een grondige afweging en met respect voor de kenmerken van goede regelgeving aan de start van het beleidsproces. Om te zorgen dat de kenmerken

van goede regelgeving breder en juist worden toegepast binnen de Vlaamse overheid, investeren we in een gebruiksvriendelijk onlineplatform dat kennisdeling en samenwerking stimuleert. We richten ook een 'academie voor de regelgeving' op om de professionaliteit van ambtenaren die regelgeving opstellen, te versterken.

Om de regeldruk te verminderen, ontwikkelen we een regeldrukinstrument en zorgen we voor de verankering ervan in het beleidsproces. We bouwen een Vlaams feedbackpanel uit om signalen uit de praktijk beter op te vangen. We gebruiken ook maximaal alternatieven voor dwingende gedragsvoorschriften, zoals doelregelgeving en regelluwe zones. Daarnaast beïnvloeden we proactief Europese en internationale regelgeving en beleid tijdens de opmaakfase (zie ook 5.4), aangezien veel regeldruk daaruit voortvloeit. Zelf vermijden we gold plating bij de omzetting van Europese richtlijnen.

Elke twee jaar maken we een 'Staat van de Regelgeving'. Daarin brengen we verslag uit over de kwaliteit van de Vlaamse regelgeving en de effectiviteit van het beleid daarover. We laten dat rapport bespreken in het Vlaams Parlement.

Het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken fungeert bij dat alles als katalysator en expertisecentrum. De Vlaamse Regering wijst dan ook bijkomende capaciteit toe aan het departement.

2.2 We vereenvoudigen de digitale toegang tot onze regeringsbeslissingen

Tijdens de vorige regeerperiode zijn belangrijke stappen gezet in de digitalisering van het besluitvormingsproces van de Vlaamse Regering. Dat gebeurde onder de noemer [Kaleidos](#). Die webapplicatie bevat alle documenten die te maken hebben met beslissingen van de Vlaamse Regering: uitgebreide adviezen, nota's, besluiten van de Vlaamse Regering, ontwerpen van decreet, voorstellen, verslagen, de documenten met de uiteindelijke beslissing ... Volledig gedigitaliseerd én geïntegreerd in eenzelfde platform. Burgers, bedrijven en verenigingen krijgen daarmee inzicht in de beslissingen van de Vlaamse Regering en de fase van het besluitvormingsproces waarin de dossiers zich bevinden. Vanuit de huidige applicatie spannen we ons in om de besluitvorming nóg transparanter en gebruiksvriendelijker te ontsluiten. Zo willen we het vertrouwen in de Vlaamse Regering en overheid versterken en burgers actief informeren. Dankzij verdere digitalisering en door het connecteren van de Kaleidos-applicatie met aanverwante toepassingen zorgen we voor betrouwbare en veilige documentstromen tussen alle betrokken partijen in het besluitvormingsproces en creëren we bijbehorende efficiëntiewinsten.

2.3 We zetten in op het imago van Vlaanderen

Als Vlaamse Regering streven we naar een sterk en innovatief imago van Vlaanderen in zowel binnen- als buitenland (zie ook [5.7](#), internationale uitstraling). Een positief beeld van Vlaanderen is niet alleen een kwestie van reputatie, maar faciliteert ook economische groei, culturele

uitwisseling en diplomatieke betrekkingen. Vlaanderen is niet alleen een sterke economische speler, maar bulkt ook van culturele rijkdom waarmee we ons in de markt kunnen zetten: onze kunststeden en ons erfgoed, onze oude meesters en onze moderne dansers, ons rijke aanbod aan festivals, stoeten en optochten. We hebben heel wat sites op de Unesco-erfgoedlijst staan.

Een sterk imago weerspiegelt onze trots en identiteit als Vlaming en is het fundament waarop vertrouwen in de overheid rust. DKBZA, zet samen met [Flanders Investment & Trade](#) en [Toerisme Vlaanderen](#) - via gerichte promotie, internationale uitwisseling en diplomatie - onze regio in de markt als een innovatieve, herkenbare, betrouwbare en flexibele (internationale) partner.

Om een sterk merk te creëren, brengen alle Vlaamse ministeries en overheidsentiteiten een samenhangend verhaal. Dit met respect voor de bevoegdheden van elke minister en zijn beleidsdomein. We communiceren als regeringsploeg helder over de progressie inzake onze kernambities ([zie 1.2.2](#)).

We communiceren objectief, duidelijk en inclusief om burgers te betrekken bij ons regerings- en buitenlands beleid. Naast een sterk merkbeleid, hanteren we een uniforme huisstijl en een neutrale overheidscommunicatie in een duidelijke taal, dit in overeenstemming met de principes van 'Heerlijk Helder'. Zo versterken we het vertrouwen in de overheid en gaan we nepnieuws tegen. Via de internationale diplomatieke gemeenschap en (internationale) pers zetten we de prestaties van Vlaanderen in de markt en brengen we overheid, burgers, bedrijven en organisaties en internationale partners dichter bij elkaar.

3. DE VLAAMSE REGERING STREEFT NAAR OPEN STRATEGISCHE AUTONOMIE EN VOERT EEN DOORDACHT VEILIGHEIDS- EN CRISISBELEID

De instabiele geopolitieke context vestigt de aandacht sterker dan voorheen op veiligheid. In economisch opzicht neemt protectionisme toe en raken handelstromen verstoord, maar met zijn open samenleving en economie kan en wil Vlaanderen niet op zichzelf terugplooiën. Circa twee procent van de wereldhandel passeert via onze regio. De Vlaamse Regering ziet internationale handel, buitenlandse investeringen, economische samenwerking en internationale betrekkingen dan ook als levensaders. Net zoals de Europese Commissie wil de Vlaamse Regering (economische) openheid garanderen, maar tegelijkertijd de economische en technologische risico's minimaliseren. Daarom bouwen we verder aan een eigen beleidsvisie op open strategische autonomie (3.1). Tegelijkertijd investeert de Vlaamse Regering in een performante exportcontrole op strategische goederen (3.2), benut ze maximaal Europese financieringskaders (3.3) en versterkt ze de crisisparaatheid van alle diensten van de VO (3.4).

3.1 We gaan voor een Vlaamse open strategische autonomie

Trendbreuken en grote schokken, zowel op economisch als geopolitiek niveau, maar ook inzake klimaatverandering, kenmerkten de voorbije vijftien jaar. Het besef van Europa's strategische kwetsbaarheid groeide. Politici en beleidsmakers, op lidstaat- en EU-niveau, nemen beslissingen die tot voor kort ondenkbaar waren, zowel over veiligheid, industrie, energie, handel, technologie, migratie als over EU-uitbreiding (zie 4.3). Ons model van vrije markt en een open internationale economie staat dan ook onder druk. Staatssteun aan eigen bedrijven en een protectionistische handelspolitiek maken internationaal opgang. Ook de Europese Commissie neigt naar een meer geopolitiek gedreven handelsbeleid en een assertiever gebruik van handelsbeschermende maatregelen.

Open strategische autonomie is een vlag die vele ladingen dekt: van een geopolitieke invulling tot een meer economische. De gebruikte beleidsinstrumenten betreffen veelal ad-hoc-maatregelen, met als rode draad een toegenomen sturende rol van de overheid. Als Vlaamse Regering enten we onze open strategische autonomie op drie pijlers:

- versterkte concurrentiekracht (3.1.1);
- diversificatie van onze handelsstromen (3.1.2);
- een Vlaamse beleidsvisie op economische veiligheid (3.1.3).

3.1.1 Dankzij een versterkte concurrentiekracht

In het licht van de toenemende mondiale concurrentiestrijd met andere machtsblokken, zoals de Verenigde Staten en China, wint een sterk verankerd en geïntegreerd industrielandchap aan belang. Zo kan de EU strategisch autonoom opereren. We identificeren de troeven van de Vlaamse toekomstgerichte strategische en

kritieke sectoren, analyseren welke knelpunten er bestaan en wat onze hefboomen zijn. Daarbij denken we onder meer concreet aan domeinen zoals halfgeleiders, 'life sciences', bio-, health- en cleantech en transformatie van duurzame productieprocessen. Dit vereist een geïntegreerde aanpak (zie 1.1) waarbij de Vlaamse Regering en de ambtelijke spelers (het [Departement Economie Wetenschap en Innovatie](#), het [Vlaams Agentschap Innoveren & Ondernemen](#), Flanders Investment & Trade, DKBUZA ...) afstemmen met private actoren, middenveldorganisaties en kennisinstellingen.

DKBUZA zet specifiek in op die goede samenwerking tussen de verschillende actoren met het oog op het proactief beïnvloeden van Europees en internationaal beleid en regelgeving in opmaak, in lijn met de Vlaamse belangen (zie 2.1 en zie 5.4).

De Vlaamse Regering bekijkt strategische investeringsprojecten op een holistische manier en beoordeelt of ze passen binnen de

langetermijnvisie op het Vlaamse economische weefsel. Buitenlandse investeringen, uitbreidingen, vragen naar financiële ondersteuning, herstructureringen enzovoort worden daarbij getaxeerd. Zo betracht de Vlaamse Regering sleutelsectoren in Vlaanderen te verankeren, versterkt Vlaanderen zijn concurrentiekracht en bewaken we onze welvaart. We stemmen daartoe ook de violen over ruimtelijke ordening, vergunningen, arbeidskrachten, O&O-landschap, enzovoort om succesvolle projecten te realiseren.

We spelen bovendien maximaal in op de beschikbare Vlaamse en Europese middelen en instrumenten (zie ook [3.3](#), Europese financieringskaders) ter versterking van die strategische sectoren en projecten en vermijden zo versnippering van noodzakelijke financiële middelen.

3.1.2 Door diversificatie van handelsstromen

We diversifiëren onze handelsstromen en spreiden zo ook de risico's. We sporen de Europese Commissie aan akkoorden af te sluiten met verschillende internationale partners. Een optimalere bevoorradingszekerheid, onder meer voor kritieke grondstoffen, maakt de Europese Unie en Vlaanderen minder kwetsbaar voor geopolitieke chantage. De Vlaamse Regering zet de Europese Commissie aan om haar handelsverdedigingsinstrumenten en de [Verordening 'buitenlandse subsidies'](#) assertief, maar evenwichtig, in te zetten om te voorkomen dat bedrijven uit derde landen de interne markt verstoren. We verwachten dat de Commissie daarvoor de nodige capaciteit vrijmaakt, zodat een krachtdadige toepassing van die

instrumenten verzekerd wordt. Effectief gebruik van EU-instrumenten en Europees engagement in de Wereldhandelsorganisatie (WTO) moeten de Vlaamse mondiale concurrentiepositie en internationale handel bevorderen. Ook stuurt de Vlaamse Regering haar [Handels- en Investeringsstrategie](#) uit 2016 bij, zodat die sterker inspeelt op onze actuele bezorgdheden en recente ontwikkelingen (zie ook [1.2.3](#), toekomstverkenningen en visienota's).

3.1.3 Via een versterkte economische veiligheid

De gevolgen van de coronacrisis en geopolitieke spanningen leggen nieuwe kwetsbaarheden bloot. Het maant de Europese Commissie aan tot een versterking van onze economische veiligheid. Al benadrukt de Commissie het belang van voldoende openheid en dynamiek, toch legt ze veeleer defensieve beleidsaccenten. Als Vlaamse Regering interpreteren we economische veiligheid onvermijdelijk door de lens van onze open economie. Economische openheid en vrijhandel, gekenmerkt door faire internationale vrijhandels- en investeringsakkoorden, blijven onze essentiële leidraad. Vlaanderen hoort bij de wereldtop in een aantal gevoelige technologieën die onder de loep liggen voor nieuwe controles. Een overdreven defensieve economische focus kan onze welvaart in het gedrang brengen. Niettemin zijn ook wij beducht voor de bedreigingen die uitgaan van geopolitieke systemische rivalen. Daarom gaan we ook hier voor een eigen Vlaamse beleidsvisie. Het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken (DKBUZA) zal daarvoor de coördinatie van een taskforce economische veiligheid opnemen.

Die moet een coherente visie uitwerken en bestaat verder uit onder andere vertegenwoordigers van het Departement Economie Wetenschap en Innovatie, het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en Flanders Investment & Trade. Ook het al bestaande defensieve instrumentarium, zoals het [interfederaal screeningsmechanisme voor directe buitenlandse investeringen](#) en thema's zoals kennisveiligheid en exportcontrole worden in die visie gevat. Vlaanderen licht investeringen (onder het toepassingsgebied van het internationaal screeningsmechanisme) door als ze een territoriale link hebben met Vlaanderen en een mogelijke impact op onze strategische belangen. Vanuit deze Vlaamse visie wegen we maximaal op het Europese beleid en beoordelen we welke instrumenten het best geschikt zijn om onze visie vorm te geven.

3.2 We gaan voor een performante exportcontrole op strategische goederen

Investeren in defensie en (economische) veiligheid staat sinds de Oekraïne-oorlog weer nadrukkelijk op de agenda. Onder invloed van de gewijzigde internationale veiligheid streven meer NAVO-leden ernaar om de beloofde 2% van het bruto binnenlands product effectief te besteden aan defensie. Het begrip 'strategische goederen' wordt breder ingevuld (cf. [de Nederlandse beslissing](#) om ook de uitvoer van halfgeleiderproductie-apparatuur extra te controleren). Handelsbeperkingen slaan dus niet langer alleen op klassieke militaire en dual-use-producten, maar ook gerelateerde producten worden onder controle geplaatst. De Verenigde Staten verbieden overdracht van gevoelige technologie naar China. Dergelijke ontwikkelingen maken dat ook de Vlaamse scope voor [exportcontrole op strategische goederen](#) verbreedt. Bedrijven zonder enige ervaring met de veiligheidsdimensie van internationale handel worden er plots mee geconfronteerd.

Meer dan ooit is ons referentiekader Europees. De Vlaamse Regering gaat voor een efficiënte exportcontrole die focust op de reële dreigingen en een gelijk speelveld voor Vlaamse bedrijven en kennisinstellingen creëert. Dat vereist wijzigingen aan het instrumentenkader, een doorgedreven belangenbehartiging op Europese en internationale exportcontrolefora en een bredere visie op het economische veiligheidsinstrumentarium. We anticiperen op de tendens van toenemende productie en handel in defensiegerelateerde producten en dual-use-goederen door extra capaciteit te voorzien voor de controle op in-, uit-, doorvoer en overbrenging van strategische goederen. Op die manier kunnen Vlaamse bedrijven en kennisinstellingen blijven rekenen op een kwaliteitsvolle én tijdige dienstverlening vanuit de overheid.

3.3 We maken maximaal gebruik van Europese financieringskaders

Ook in budgettair moeilijke tijden investeren we in de Vlaamse economie en samenleving. Om dat te kunnen blijven doen en tegelijkertijd de Vlaamse begroting gezond te houden, maakt de Vlaamse Regering maximaal gebruik van Europese fondsen. De Vlaamse overheid heeft de voorbije jaren waardevolle ervaring opgedaan via het beheer van de [Recovery & Resilience Facility](#) (RRF). Uiteraard blijven we voluit inzetten op de uitvoering en opvolging van Vlaamse RRF-projecten, zodat Vlaanderen alle voorziene middelen ontvangt. Ook benutten we de opgedane ervaringen bij het verwerven van nieuwe fondsen. RRF is het eerste prestatiegebaseerde fonds van de EU: lidstaten ontvangen fondsen niet op basis van gemaakte kosten (structuurfondsen), maar op basis van resultaten (het voltooien van de mijlpalen en streefdoelen). Nieuwe Europese fondsen zullen wellicht steeds meer volgens dat raamwerk worden opgezet. Vlaanderen maakt reeds goed gebruik van verschillende EU-financieringsinstrumenten, zo nemen heel wat kennisinstellingen deel aan [Horizon Europe](#). Toch blijft er groeipotentieel om sterker en strategischer in te spelen op zowel bestaande als toekomstige EU-financieringsinstrumenten, ook voor de Vlaamse Regering zelf. We wenden Europese financieringsopportuniteiten en andere vormen van EU-ondersteuning aan om onze kernambities ([zie 1.1](#)) en grensregionale samenwerkingen doeltreffender te realiseren.

3.4 We zetten in op crisisbeleid en -weerbaarheid

De Oekraïne-crisis, de energiecrisis, de coronacrisis, de wateroverlast en de verschillende cyberaanvallen hebben aangetoond dat deelstaatbevoegdheden, die dicht aanleunen

bij de burger, centraal staan tijdens de aanpak van crisissen. In tal van vitale sectoren situeert de beleidsverantwoordelijkheid zich namelijk op het Vlaamse niveau, denk maar aan water (voorkomen van droogte of overstromingen), energiebevoorrading, openbare omroep, openbaar vervoer, economie, onderwijs, zorg en pandemische preventie. De Vlaamse Regering versterkt daarom de crisisparaatheid van alle diensten van de Vlaamse overheid. Alle functioneel bevoegde Vlaamse entiteiten bouwen zelf een robuuste crisiswerking op binnen hun bevoegdheidsdomeinen. Ze voorzien daarvoor in de nodige middelen, personeel, infrastructuur en een performante interne organisatiestructuur.

Het [Crisiscentrum van de Vlaamse overheid](#) (CCVO) heeft het mandaat om bij crisissen te coördineren, om de crisisparaatheid van de Vlaamse overheid te versterken en om te fungeren als gemandateerde gesprekspartner voor andere crisisactoren. Zo wordt het de motor van de crisiswerking van de Vlaamse overheid. Het ondersteunt daarbij andere entiteiten door systematisch overheidsbrede kennisuitwisselingen te initiëren, door een opleidings- en kennisaanbod te voorzien en kennisborging te verzekeren vanuit goed uitgebouwde kennisproducten en een expertise-aanbod inzake crisismanagement en bedrijfscontinuïteitsmanagement. De Vlaamse Regering investeert bovendien in solide processen en afspraken rond opschaling en communicatie binnen de VO in crisistijden. We versterken het CCVO om een actieve en assertieve rol op te nemen ten aanzien van het [Nationaal Crisiscentrum](#) (NCCN) en om consequent de impact te monitoren van crisissen en processen van crisisparaatheid op Vlaamse bevoegdheden en Vlaams beleid. De Vlaamse Regering gaat na welke opportuniteiten zich aanbieden en welke stappen nodig zijn op (middel)lange termijn in de evolutie naar een volwaardig Vlaams crisiscentrum.

4. DE VLAAMSE REGERING KIEST VOOR THEMATISCHE EN GEOGRAFISCHE FOCUS IN HAAR (BUITENLANDS) BELEID

De Vlaamse Regering hanteert haar buitenlands beleid als hefboom om haar kernambities internationaal kracht bij te zetten. Dankzij de Vlaamse diplomatie en door in te spelen op mogelijkheden die (grens)regionale, EU- en multilaterale samenwerkingskaders bieden, benutten we internationale kansen. We kiezen voor focuslanden en -regio's, zowel binnen als buiten de EU. Ook thematisch maken we gerichte keuzes (4.1). Zo werken we kostenefficiënt en vergroten we gericht onze invloed.

- Naar aanleiding van de Oekraïne-oorlog lanceren we een Oostgrens-programma (4.2).
- Anticiperend op een mogelijke EU-uitbreiding hebben we oog voor de Westelijke Balkan (4.3).
- We versterken onze bestaande Europese partnerschappen (4.4) met bijzondere aandacht voor grensregionale samenwerking (4.5).
- Buiten Europa (4.6) spelen we in op evoluties in Afrika (4.7) en op het groeiende geopolitieke belang van Azië (China, India) en de Indo-Pacific (vrijhandelsvereenkomst CPTPP). In Latijns-Amerika richten we ons op Suriname en blijft Chili een betrouwbare verdragspartner.

4.1 We maken thematische keuzes

We kiezen buitenlandse partnerschappen in het licht van onze regeringsbrede doelstellingen en belangen (zie ook 1.1, kernambities), bijvoorbeeld rond innovatie, energietransitie, handel of mensenrechten. Binnenlandse thematische keuzes en belangen bepalen ons buitenlands beleid. Accenten die Vlaamse strategische onderzoekscentra (IMEC, VIB, VITO, Flanders Make) en speerpuntclusters¹ leggen, zijn daarbij ook thematisch richtinggevend. Ook de havens betrekken we structureel bij ons buitenlands beleid. Door systematisch te peilen naar de internationale ambitie van onze kernstakeholders kunnen we internationaal sterkere thematische accenten leggen en synergie mogelijk maken.

Thema's die bijzondere aandacht krijgen, zijn: energietransitie, batterijtechnologie, digitale overheid, halfgeleiders, chemie, logistiek, water en circulaire economie. Ook in de zachtere sectoren hebben we belangrijke thema's om uit te spelen, zoals onze health tech, de gaming-industrie en -opleiding, onze audio-visuele sector en succesvolle bedrijven in de festivalwereld.

4.2 We lanceren een Oostgrens-programma

Ondanks de aanhoudende oorlogsvoering in Oekraïne willen we, samen met Vlaamse actoren en inspelend op het internationale kader voor wederopbouw, waardevolle partnerschappen en projecten in de Oostgrens-regio realiseren. Onze diplomatieke vertegenwoordigingen in Warschau en Wenen kunnen daarvoor als uitvalsbasis fungeren (zie ook 5.1, versterken netwerk).

¹ Chemie- en kunststoffencluster Catalisti, de materiaalsector-cluster SIM, de energiecluster Flux50, het Vlaams Instituut voor de Logistiek VIL, de agrovoedingsindustrie-cluster Flanders' FOOD, De Blauwe Cluster rond duurzame blauwe economie en de healthtech-cluster MEDVIA.

Naast de wederopbouw komt ook de voorbereiding op een potentiële EU-toetreding van Oekraïne prominent in beeld (zie ook [4.3](#)). De Vlaamse Regering wil het toegekende [Europese steunpakket](#) maximaal benutten (zie ook [3.3](#), Europese financieringskaders) en erop inhaken met eigen initiatieven. We vragen Flanders Investment & Trade om, in samenspraak met DKBUZA, Vlaamse bedrijven te begeleiden en te informeren over EU- en internationale opportuniteiten. Maar onze ambities voor Oekraïne reiken verder. Via een Vlaams Oostgrens-programma geven we onze bijdrage aan de wederopbouw van Oekraïne vorm. We richten ons specifiek op infrastructuur en openbare werken, met bijzondere aandacht voor mogelijkheden op het vlak van de binnenvaart,

onderwijs (heropbouw en modernisering curricula), de enorme noden op het vlak van (psychische) gezondheidszorg, erfgoed, de strijd tegen corruptie en de bijbehorende constitutionele en institutionele hervormingen van de rechtstaat.

Ook steun aan het middenveld, opbouw van een sociale dialoog of sanering van zwaar vervuilde oorlogsgebieden wordt vitaal. De Vlaamse Regering gaat de dialoog aan met de Oekraïense regering en maakt jaarlijks een budget vrij van vijf miljoen euro voor samenwerkingsverbanden of als co-financiering voor Europese of internationale projecten, waarbij Vlaamse partners betrokken zijn.

4.3 We formuleren een visie op de EU-uitbreiding en op de Westelijke Balkan

[EU-uitbreiding](#) is van strategisch belang, voor de EU zelf en voor Vlaanderen. De Oekraïne-oorlog creëert een nieuwe dynamiek in het EU-uitbreidingsbeleid ten aanzien van landen aan de Oostgrens en ten aanzien van de Westelijke Balkan. Voor Vlaanderen zijn stappen voorwaarts in het toetredingsproces steeds gelinkt aan verdiensten ('merit-based'). Dat principe moet de leidraad blijven in de methodologie die de Raad hanteert bij de beoordeling van EU-toetredingsaanvragen. Het pad naar EU-lidmaatschap is dus afhankelijk van succesvolle, grondige en duurzame hervormingen van de rechtstaat en de democratische instellingen, van het aannemen van fundamentele waarden, van een goed werkende markteconomie en de strijd tegen corruptie en georganiseerde misdaad.

Ook via onze samenwerking met multilaterale instellingen (bijvoorbeeld OESO en Raad van Europa) ondersteunen we kandidaat-lidstaten. Het opstarten van toetredingsonderhandelingen houdt echter geen automatisch lidmaatschap in: het proces moet omkeerbaar zijn. Een terugval in de vereiste hervormingen kan leiden tot stappen achteruit in het toetredingsproces.

Ook EU-absorptiecapaciteit blijft een belangrijk element in de besprekingen. Op Europees niveau moeten interne voorbereidingen getroffen worden en moeten hervormingen doorgevoerd worden parallel aan het toetredingsproces van de kandidaat-lidstaten.

De Vlaamse Regering wil in eerste instantie kijken naar de mogelijkheden die bestaande verdragen bieden. Dat alles moet gebeuren op basis van kwaliteitsvolle impactanalyses van de Europese Commissie over de gevolgen van EU-uitbreiding op het EU-beleid als geheel, op de lidstaten en regio's. Op basis daarvan zullen we voor Vlaanderen de analyse maken.

4.4 We sluiten voordelige Europese partnerschappen

Als Europees innovatieleider zoeken we ook in de toekomst actief samenwerking met Europese partners (zie ook [4.1](#)). Geografisch focussen we evident op onze buurlanden en op regio's binnen de buurlanden. Ruimer kijken we naar partnerschappen en beleidsuitwisselingen met andere landen binnen Europa, vertrekkend van onze eigen belangen. Specifieke aandacht gaat daarbij naar het Verenigd Koninkrijk, de Noordse landen en de Baltische Staten, Centraal-Europa en Italië. Tegelijk zetten we in op actieve relaties met Europese regio's met innovatieve industrieën (Noordrijn-Westfalen, Saksen, Baden-Württemberg, Catalonië, Baskenland, Schotland, Wales, Lombardije ...). Met de [Leaders Meeting](#) binnen het Belgische EU-voorzitterschap heeft Vlaanderen getoond nog altijd een stuwende kracht te zijn inzake Europese interregionale (innovatie)samenwerking. Op dat elan werken we verder.

4.5 We hebben bijzondere aandacht voor grensregionale samenwerking

Projecten zoals de 3RX-spoorverbinding, de Einsteintelefoon of de Seine-Scheldeverbinding, duiden het grote belang van grensregionale samenwerking. Groei in onze grensregio's is van strategisch belang: onze economische motoren liggen vaak dicht tegen de landsgrens.

Zowel een gedeelde visie op ontwikkeling in de grensregio als het realiseren van gezamenlijke projecten en het voorkomen en oplossen van onderlinge geschillen zijn noodzakelijk om Vlaanderen verder te ontwikkelen. Dat impliceert een vroegtijdige wederzijdse betrokkenheid bij grote projecten die in de steigers staan. Goede structurele, politieke en technische contacten met onze onmiddellijk aangrenzende buitenlandse partners vormen dan ook een topprioriteit in ons buitenlands beleid. De Vlaamse Regering capteert signalen uit de grensregio over de impact van Vlaams beleid aan de grens en pleit voor het wegwerken van (juridische en andere) belemmeringen, indien mogelijk door beperkte afwijkingsregimes (zie ook [2.1](#), regeldruk). We zetten specifiek in op grensregionale samenwerking met Noordrijn-Westfalen, Hauts-de-France, [Brainport Eindhoven](#), en de regio [Amsterdam-Rotterdam-Antwerpen](#) (ARA).

4.6 We zetten gefocust in op de wereld buiten Europa

Ook buiten Europa kiezen we bilaterale en multilaterale partners waarmee we de uitdagingen rond open strategische autonomie ([zie 3.1](#)), innovatie en energietransitie gezamenlijk kunnen aanpakken. In een wereld vol geopolitieke spanning is het belangrijker dan ooit om ook buiten Europa op zoek te gaan naar betrouwbare partners voor samenwerking.

Vlaanderen blijft nauwe banden onderhouden met de Verenigde Staten, evenals met Canada en de provincie Québec (onder meer op het vlak van groene transitie, onderzoek en innovatie). Voor Zuid-Amerika richten we ons op Chili (energie) en Suriname (internationale klimaatfinanciering, Nederlandse [Taalunie](#)). Ook werken we als Vlaamse Regering aan sterke partnerschappen in Azië. De rol en positie van China is daarbij een belangrijke factor, maar tegelijk worden de bestaande banden met Taiwan (halfgeleiders), Vietnam en de Mekong River Commission (logistiek en waterbeheer) verder uitgebouwd. We zoeken actief naar versterkte samenwerking met Zuid-Korea en met India, 's werelds grootste democratie. Vlaanderen onderhoudt ook zijn partnerschappen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika. De voorbije jaren identificeerden we Marokko als de eerste partner in de regio ([zie 5.2](#), breder netwerk).

Voor de toekomst bouwen we verder op de bestaande banden met individuele landen en speuren we actief naar nieuwe opportuniteiten. In onze partnerkeuze geven we de voorkeur aan landen en regio's die eenzelfde waardenkader op het vlak van mensenrechten, democratie en rechtstaat hanteren, zonder daarbij onze vitale economische belangen en geopolitieke veiligheid uit het oog te verliezen (zie [prioriteit 6](#), waardegedreven beleid).

4.7 We spelen in op ontwikkelingen op het Afrikaanse continent

Afrika's rol in de wereld is de laatste decennia sterk geëvolueerd, met grote contrasten tussen de verschillende Afrikaanse landen en regio's. Er liggen grote kansen (kritische grondstoffen, arbeidsmarktpotentieel ...) en enorme uitdagingen (migratiedruk, conflicten, klimaat, corruptie ...). Het is duidelijk dat de toekomstige demografische, economische en democratische ontwikkelingen in het continent een bijzondere impact zullen hebben op Europa en zijn open strategische autonomie ([zie 3.1](#)).

Vlaanderen heeft door de jaren heen zijn relaties met Afrika gevoelig versterkt door [ontwikkelingssamenwerking](#) en klimaatfinanciering. In onze partnerlanden in zuidelijk Afrika heeft dat geleid tot gunstige resultaten. Ook onze relatie met een aantal multilaterale organisaties (ILO, WFP, FAO ...) is intenser geworden.

We blijven inzetten op Zuid-Afrika, maar tegelijkertijd bouwen we ook relaties op met Namibië en Botswana. In onze partnerlanden Mozambique en Malawi zetten we, in het licht van ons waardegedreven beleid ([zie 6.2](#), partnerschappen in Afrika), verder in op ontwikkelingssamenwerking.

De Vlaamse Regering wil haar aanwezigheid in Afrika meer stroomlijnen en gaat na hoe een sterker samenhangend beleid tot stand kan komen. Mede op basis van een externe studieopdracht bekijken we hoe we beter kunnen anticiperen op ontwikkelingen zoals het EU [Global Gateway](#)-investeringspakket en de dynamiek van de [AfCFTA](#)-overeenkomst. We ontplooiën toekomstig Afrikabeleid in directe samenwerking met Vlaamse organisaties en bedrijven, en waar relevant met het multilaterale niveau.

5. DE VLAAMSE REGERING GEBRUIKT BUITENLANDSE HEFBOMEN OM BINNENLANDSE PRIORITEITEN TE REALISEREN

Het Vlaamse buitenlands beleid is essentieel om onze belangen te beschermen en te behartigen en om onze welvaart en invloed te vergroten. Vlaanderen bouwde de afgelopen drie decennia een eigen buitenlands netwerk uit via dertien diplomatieke vertegenwoordigingen (zie 8.3), achtenzestig eigen kantoren van FIT en acht buitenlandse kantoren van Toerisme Vlaanderen. In een geglobaliseerde wereld moet de Vlaamse Regering de belangen van bijna 6,8 miljoen Vlamingen en Vlaamse bedrijven, instellingen en organisaties actief behartigen. Daartoe werken DKBUZA, Flanders Investment & Trade en Toerisme Vlaanderen intens samen met respect voor eenieders kernopdrachten. Die drie actoren van het Vlaamse buitenlands beleid gaan voortdurend op zoek naar synergieën. De Vlaamse Regering waakt erover dat haar diensten in het buitenland altijd met één stem spreken (zie ook 2.3). Tijdens de komende regeerperiode:

- investeert de Vlaamse Regering verder in haar buitenlands netwerk en versterkt ze de diplomatieke vertegenwoordigingen van Vlaanderen om binnenlandse prioriteiten efficiënter te realiseren (5.1 en 5.2);
- beïnvloedt de Vlaamse Regering proactiever het multilaterale en EU-beleid (5.3 en 5.4);
- ambieert de Vlaamse Regering een sterkere internationale en EU-reflex (5.5);
- optimaliseert de Vlaamse Regering de intern-Belgische werking en streeft ze, gelet op het belang van het Europese en internationale niveau voor Vlaanderen, naar een maximale ministeriële aanwezigheid op EU-raden en een weloverwogen aanwezigheid op multilaterale ministeriële vergaderingen (5.6);
- vergroot de Vlaamse Regering haar internationale uitstraling en benut ze de opportuniteiten die de diplomatieke gemeenschap in Brussel biedt (5.7).

5.1 We versterken het Vlaamse diplomatiek netwerk

De Vlaamse Regering investeert verder in haar bestaande diplomatiek netwerk dat bestaat uit dertien diplomatieke posten die zeventwintig landen bedienen. Daarnaast volgen ze vele VN-organisaties op, waaronder [UNESCO](#), [FAO](#), [WGO](#), [ILO](#). Ook andere belangrijke internationale organisaties zoals de OESO of de Raad van Europa volgen we op. Onze diplomaten bevinden zich op voor Vlaanderen strategische locaties waar ze samenwerking met buitenlandse partners bevorderen, buitenlandse inzichten leveren, samenwerkingsopportuniteiten signaleren, internationale contacten voor de Vlaamse Regering faciliteren en haar vertegenwoordigen in het buitenland. Om ter plaatse voldoende impact te hebben, zorgen we voor een minimale bezetting op elke post: een diplomatiek vertegenwoordiger, een adjunct-diplomatiek-vertegenwoordiger en een lokale medewerker zijn een must. We versterken de posten in Den Haag, Parijs, Kopenhagen en Warschau. De diplomatieke vertegenwoordigingen in Warschau en Wenen kunnen als uitvalsbasis voor het Oostgrensprogramma fungeren (zie 4.2) en zijn belangrijk in het kader van de toekomstige EU-uitbreiding. Recent hebben we ook terugkeerposten voor onze diplomaten gecreëerd. Zo blijven ze nauw verbonden met Vlaanderen en de Vlaamse overheid en versterkt de dynamiek tussen het hoofdkantoor en de buitenlandkantoren.

5.2 We verbreden het Vlaamse diplomatiek netwerk

De vorige Vlaamse Regering startte de samenwerking met Marokko op. We intensifiëren die samenwerking en openen er, in het licht van de Vlaamse Afrikavisie ([zie 4.7](#)), een volwaardige diplomatieke vertegenwoordiging. Marokko heeft een economische en geopolitieke brugfunctie tussen Afrika en de EU, biedt economische opportuniteiten en een Vlaams-Marokkaanse samenwerking kan de grondoorzaken van migratie mee aanpakken. Als de Vlaamse Regering beslist om een bijkomende diplomatieke vertegenwoordiging te openen, kiest ze voor een locatie die aansluit bij haar thematische prioriteiten ([zie 4.1](#)). Om gefundeerd een locatie te kiezen, gebruiken we een afwegingskader dat de verschillende opties objectief vergelijkt.

Ook schatten we de politieke, economische en culturele betekenis van potentiële locaties in, evenals de mogelijkheden inzake maatschappelijke interactie en samenwerking met Vlaanderen. Op die manier kan de Vlaamse Regering een nieuwe post openen die maximaal rendeert.

5.3 We gaan voor een impactvol multilateralisme

De Vlaamse Regering kan haar vitale belangen niet realiseren zonder multilaterale samenwerking. Zeker in tijden van grote mondiale veranderingen en kantelende (machts)verhoudingen, zijn multilaterale fora belangrijk. Daar ontstaan toekomstige kaders, standaarden en normen die Vlaanderen later beïnvloeden. De Vlaamse Regering benut daarvoor het Belgische of EU-lidmaatschap van multilaterale organisaties, maar onderhoudt ook rechtstreekse relaties. Onze diplomatieke vertegenwoordigingen spelen daarbij een cruciale rol.

De Vlaamse Regering focust in haar multilaterale samenwerking op organisaties waar inzet en inbreng van beste praktijken en expertise het meest impactvol is. We werken daarvoor samen met Vlaamse spelers. Onze multilaterale samenwerking is vanzelfsprekend in lijn met onze waarden, belangen, kernambities ([zie 1.1](#)) en thematische focus ([zie 4.1](#)) en houdt rekening met nieuwe ontwikkelingen op het vlak van handel en milieu. We blijven actief en versterkt inzetten op de OESO ([zie ook 1.2.2](#)): gezien de beleidsautonomie van Vlaanderen op vele OESO-actieterreinen is dit een belangrijke internationale organisatie om ons beleid te toetsen en te onderbouwen. De Vlaamse Regering handhaaft haar bestaande trustfondsen bij multilaterale organisaties, onder meer bij ILO, UNESCO en FAO ([zie ook prioriteit 6](#), waardegedreven beleid).

5.4 We beïnvloeden proactief het EU-beleid en zorgen voor een EU-reflex binnen de Vlaamse overheid

De EU heeft een grote invloed op Vlaanderen; vrijwel alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid hebben er dagelijks mee te maken. Dat geldt evenzeer voor burgers, bedrijven en het middenveld.

De impact van de EU kan direct en concreet zijn, bijvoorbeeld via de 850 nieuwe verplichtingen die opgelegd zijn tussen 2017-2022, samen goed voor meer dan 5000 pagina's EU-regelgeving (zie ook [2.1](#), regeldruk). De impact kan ook eerder indirect zijn, bijvoorbeeld via Europese begrotingsafspraken.

Voor Vlaanderen is de EU de best gepositioneerde actor om grote geopolitieke, maatschappelijke en economische uitdagingen aan te pakken. De Europese Unie is niet alleen de belangrijkste hefboom voor ons Vlaamse buitenlands beleid, maar voor het Vlaamse beleid tout court. We gaan dan ook voor een slagkrachtige Unie die rekening houdt met onze aandachtspunten en belangen. Essentieel is dat de Vlaamse Regering en overheid snel en doeltreffend handelen om het EU-besluitvormingsproces te beïnvloeden en de Vlaamse belangen te waarborgen.

5.5 We creëren een flexibel Vlaams internationaal netwerk

Naast de reeds lopende initiatieven ([zie de vijf punten uit het vorige Regeerakkoord, p. 114^{2\)}](#)) voegt de Vlaamse Regering de volgende initiatieven toe die zorgen voor een sterkere Vlaamse EU-hefboom:

- We zorgen voor een stevige EU-reflex binnen de Vlaamse Regering en administratie. We versterken de back office binnen de verschillende beleidsdomeinen ter ondersteuning van de [Diplomatieke Vertegenwoordiging van Vlaanderen bij de Europese Unie](#). De vorming, opgezet in het kader van het EU-Voorzitterschap van 2024, zetten we voort. Zo kunnen Vlaamse ambtenaren hun praktische en doelgerichte kennis verruimen en ervaring opdoen met het ontwikkelen van een breed netwerk binnen de EU-administratie.
- Vlaanderen zet maximaal in op een directe werkrelatie met de Europese instellingen en engageert zich tot een constructieve samenwerking. Voor onze kernambities ([zie 1.1](#)) faciliteren we contacten tussen ambtelijke en private actoren en het kabinet van de bevoegde Europese commissaris.
- We actualiseren de [visienota EU](#). Zo fungeert die (nog meer) als leidraad voor het Vlaamse EU-beleid (zie ook [1.2.3](#), visienota's).
- We stimuleren gerichte stages en detacheringen van Vlaamse ambtenaren uit de verschillende beleidsdomeinen naar de EU-instellingen ([zie 5.5](#)).

In de complexe wereld waarin we vandaag leven, moeten binnenlandse uitdagingen vaak aangepakt worden via internationale hefboomen. De Vlaamse Regering hecht daarom belang aan een sterkere internationale reflex en EU-bewustwording binnen de Vlaamse administratie. We zenden beleidsambtenaren naar de Diplomatieke Vertegenwoordigingen van Vlaanderen, naar de Europese Commissie en naar multilaterale organisaties om specifieke projecten of samenwerkingsverbanden vorm te geven en bij terugkeer naar de Vlaamse overheid die kennis en ervaring gericht in te zetten. Specifieke aandacht gaat daarbij naar thema's die door de Vlaamse Regering in het regeerakkoord naar voren worden geschoven ([zie 1.1](#), kernambities en [zie 4.1](#), thematische keuzes). Zo benutten we de Vlaamse sectorale expertise sterker om binnenlandse prioriteiten waar te maken en onze belangen te behartigen. Concreet doen we dat via de volgende sporen, waarvoor we een jaarlijks budget vrijmaken:

- stages en detacheringen van personeelsleden van de VO naar Europese en internationale instellingen via een centrale budgetprovisie;
- werkverblijven voor Vlaamse ambtenaren in de Vlaamse buitenlandkantoren en een voortgezet gespecialiseerd internationaal opleidingsaanbod via de [diplomatieke academie](#).

2 1) actief inspelen op de Europese actualiteit en de Commissiewerkprogramma's; 2) allianties met andere deelstaten en lidstaten, inzetten op samenwerkingsverbanden en op topregio's (zoals onder meer de Benelux, de noordelijke Noordzeelanden en de Hanzelanden); 3) rechtstreekse relaties en een netwerk in alle EU-instellingen en rechtstreekse politieke contacten binnen Europa en met de EU-instellingen; 4) sterke banden met Vlamingen binnen de EU-instellingen; 5) intraregionale en interfederale samenwerking.

5.6 We verbeteren de intern-Belgische werking

We rekenen op een politieke doorbraak in de onderhandelingen over de samenwerkingsakkoorden (zie 7.1). Ondertussen trachten we de rol van Vlaanderen maximaal in te vullen, met respect voor de huidige akkoorden. Concreet betekent dit dat:

- Vlaanderen proactief weegt op de Belgische standpuntbepaling voor alle Europese initiatieven en Raden die raken aan Vlaamse bevoegdheden en/of Vlaamse belangen;
- Vlaanderen proactief weegt op de Belgische standpuntbepaling voor relevante multilaterale initiatieven;
- het aantal gemandateerden rond de tafel bij DGE- en COÖRMULTI-vergaderingen beperkt wordt, zodat er maximaal één stem per bevoegde overheid wordt ingenomen. Zo kunnen de Belgische entiteiten binnen DGE en COÖRMULTI efficiënter tot een gecoördineerd standpunt komen. Bij gebrek aan consensus is escalatie naar de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB) en het Overlegcomité aan de orde. Een doorslaggevende stem voor de federale overheid bij conflicterende visies is geen optie: het zou nefast zijn voor de Vlaamse beleidsautonomie;
- Vlaamse ministers altijd hun stoel innemen in de Raad van Ministers van de EU volgens de toerbeurt; Vlaamse ministers deelnemen aan multilaterale vergaderingen als de besproken onderwerpen relevant zijn voor hun bevoegdheden;
- de Vlaamse Regering en de Vlaamse overheid rechtstreekse contacten met (vertegenwoordigers van) de Europese instellingen en multilaterale organisaties intensifiëren, in samenwerking met de Diplomatieke Vertegenwoordigingen van Vlaanderen. Daarbij bouwen we verder op de contacten die gelegd zijn in het kader van het EU-Voorzitterschap;
- goede werkafspraken worden gemaakt binnen de Permanente Vertegenwoordiging van ons land bij de EU over informatiedeling, vertegenwoordiging en spreekrecht in comités en werkgroepen. Daarbij moet respect worden opgebracht voor de bevoegdheden van éénieder en de expertise van onze medewerkers actief worden ingezet om maximaal onze belangen en onze standpunten te verdedigen.
- Vlaanderen zijn standpunten ook zelf bekendmaakt bij zijn partners en waar relevant inzet op rechtstreekse internationale coalitievorming.

5.7 We vergroten onze internationale uitstraling

We willen het imago van Vlaanderen versterken ([zie 2.3](#)). Daartoe wenden we ook culturele en academische diplomatie aan. Met de [Fayatbeurzen](#) en het [Flanders Trainee Programme](#) bieden we jonge Vlamingen internationale kansen. Via steun voor Vlamingen in de Wereld vzw biedt de Vlaamse Regering Vlaamse expats omkadering, netwerkgelegenheid en verbinding met Vlaanderen.

Daarnaast bieden we buitenlanders de kans om expertise op te doen in Vlaanderen door de steun aan opleidingsprogramma's van onder meer APEC. We halen internationale topprofielen naar Vlaanderen en nodigen hen uit voor studie- of werkprogramma's, zoals het [Flanders Inspires International Visitors Programme](#). Mogelijk fungeren die topprofielen achteraf als ambassadeurs voor Vlaanderen.

We verzorgen onze internationale contacten en focussen op het aanhalen van de relaties met de diplomatieke gemeenschap in Brussel. In het kader van hun internationale belangenbehartiging ontvangen Vlaamse ministers regelmatig buitenlandse collega's en internationale vertegenwoordigers, diplomaten en gasten. We benutten nog sterker de baten van de grote diplomatieke gemeenschap in Brussel om contacten te leggen en Vlaanderen internationaal bekend te maken. Dat doen we met netwerkinitiatieven en door doelgerichte acties en kennismakingsbezoeken. Met die initiatieven zetten we de Vlaamse troeven op de radar van een welgekozen doelpubliek. Daarbij zetten we ook het [Errerahuis](#) gericht in.

6. DE VLAAMSE REGERING DRAAGT MET EEN WAARDEGEDREVEN BUITENLANDS BELEID BIJ TOT EEN STABIELE MONDIALE WERELDORDE

Met een waardegedreven buitenlands beleid draagt de Vlaamse Regering bij tot een stabiele mondiale wereldorde. Mondiale uitdagingen op het vlak van gezondheid, leefmilieu of het beheer van internationale publieke goederen kunnen door een kleine internationale actor het best multilateraal worden aangepakt (zie 5.3, impactvol multilateralisme). Voor Vlaanderen biedt het de beste garantie op een gelijk speelveld en gelijke kansen om bij te dragen aan universele standaarden. We ambiëren meer coherentie in ons waardegedreven beleid. We gaan verder voluit voor meer respect voor mensenrechten. De Vlaamse Regering richt daarom een mensenrechtenfonds op en reikt jaarlijks een mensenrechtenprijs uit (6.1).

Ook bilateraal investeert de Vlaamse Regering in een waardegedreven beleid, onder meer door onze samenwerking in Afrika (6.2). We hanteren hier een pragmatisch idealisme; via slimme en brede partnerschappen met het Globale Zuiden verzilveren we Vlaamse expertise. Dergelijke internationale partnerschappen verhogen onze strategische autonomie en veiligheid en bieden tegengewicht aan de Russische en Chinese invloed in het Globale Zuiden. We dragen op een pragmatische manier en uit welbegrepen eigenbelang bij aan de realisatie van de agenda 2030 en de SDG's. Via humanitaire bijstand (6.3) zijn we solidair met landen en regio's die getroffen worden door rampen en dankzij onze internationale klimaatfinanciering dragen we bij aan de strijd tegen de klimaatopwarming (6.4).

6.1 We bevorderen de mensenrechten

De principes vervat in de mensenrechtenverdragen zijn voor Vlaanderen sinds de start van zijn autonome buitenlands beleid uitermate belangrijk. Ze gelden als ethisch kompas en zijn de beste hefboom om iedere wereldburger een menswaardig bestaan te verzekeren. Voor de Vlaamse Regering zijn mensenrechten niet alleen een juridische en ethische verplichting ten opzichte van haar eigen burgers, maar ook een richtinggevend element in het buitenlandse beleid. Vlaanderen is partij bij de belangrijkste mensenrechtenverdragen en draagt op een kwaliteitsvolle manier bij tot de mensenrechtenrapportages voor internationale controlemechanismen in multilateraal verband. De Vlaamse Regering volgt ook de aanbevelingen op die daaruit voortvloeien; We gaan in tegen pogingen om het huidige beschermingsniveau voor mensenrechten af te bouwen, in het bijzonder voor lgbtqi+-rechten en gender- en seksuele en reproductieve gezondheidsrechten. Dat doen we onder meer door:

- internationaal diplomatieke kanalen te benutten en het Europese en multilaterale kader te gebruiken om mensenrechtenschendingen aan te kaarten;
- in onze internationale partnerschappen en bij de controle op in-, uit- en doorvoer van wapens, militair materiaal en dual-use-goederen ([zie 3.2](#)) respect voor mensenrechten als een doorslaggevend criterium te hanteren;
- aandacht voor waarden, duurzaamheidseisen en (sociale) rechten in handelsakkoorden ([zie 3.1.2](#));

- betrokkenheid bij de ontwikkeling van het internationale kader rond bedrijven en mensenrechten;
- ons streven naar een gelijk speelveld waarin elk bedrijf sociale en milieustandaarden respecteert;
- DKBUZA, FIT en andere overheidsactoren aan te sporen acties rond internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen op te zetten, in samenwerking met partners buiten de overheid. Zo gaan we de strijd aan met wantoestanden zoals kinderarbeid of gedwongen arbeid;
- trouw te blijven aan de leidende principes van de [visienota](#) over mensenrechten. We actualiseren die visienota tijdens deze regeerperiode ([zie 1.2.3](#)).
- twee nieuwe instrumenten: een mensenrechtenfonds ([6.1.1](#)) en een mensenrechtenprijs ([6.1.2](#)).

6.1.1 Via een mensenrechtenfonds

Omdat mensenrechtenverdedigers en -organisaties wereldwijd tegenwind krijgen en geconfronteerd worden met repressie, richten we een mensenrechtenfonds op. Zo moedigen we mensen en organisaties aan die in het buitenland ijveren voor democratie, rechtsstaat en mensenrechten. Een meer democratische wereld is immers in het belang van Vlaanderen. We voorzien daarvoor een jaarlijks budget van 1 miljoen euro.

6.1.2 Door een mensenrechtenprijs uit te reiken

Om een gezicht te geven aan de Vlaamse steun voor universele waarden, reiken we jaarlijks een Vlaamse mensenrechtenprijs uit aan een persoon of organisatie die zich op uitstekende wijze heeft ingezet voor het bevorderen van de rechten van de mens.

6.2 De Vlaamse Regering investeert in partnerschappen in Afrika

De Vlaamse Regering ondersteunt op bilaterale basis ontwikkelingslanden in noordelijk en zuidelijk Afrika (zie ook [4.7](#), een visie op Afrika). In onze partnerlanden leggen we thematisch het accent op duurzame lokale en mondiale voedsel- en gezondheidssystemen (respectievelijk onder andere in Malawi en Mozambique).

We behouden de focus op de groene economie (onder andere in Marokko), zetten in op jongerentewerkstelling en pakken zo een grondoorzaak van migratie aan. De Vlaamse Regering sluit aan op de dynamiek van het Europese investeringsprogramma voor Afrika ([Global Gateway](#)) via vier nieuwe aanknopingspunten:

- de uitbouw van haar netwerk in Marokko met een nieuwe diplomatieke post ([zie 5.2](#));
- pandemiepreventie en digitalisering in de gezondheidssector;
- een ruimere aanpak van de wereldvoedselcrisis;
- diversificatie en versterking van de Vlaamse klimaatfinanciering ([zie 6.4](#)).

6.3 We zetten versterkt in op humanitaire bijstand

Dankzij het [kaderdecreet Ontwikkelingssamenwerking](#) kan de Vlaamse Regering acties ondersteunen op het vlak van humanitaire bijstand. Het laatste decennium zien we een sterke toename aan noodsituaties in de wereld. De klimaatverandering, de zich wijzigende geopolitieke context, migratie en vluchtelingenopvang resulteren in een toenemend aantal humanitaire interventies. De budgetten schieten vaak tekort. Nochtans betoont de Vlaming zich graag warmhartig en solidair. De vorige Vlaamse Regering voorzag dan ook in 2022 en 2023 in extra budgetten om specifieke acties te ondersteunen. Om relevant te blijven, verhogen we het jaarlijkse budget voor humanitaire bijstand structureel tot 5 miljoen euro per jaar. Die middelen moeten uiteraard correct besteed worden. Daarom werken we een partnerschap uit met het Vlaamse Rode Kruis, dat de Vlaamse Regering en Vlaamse overheid begeleidt en ondersteunt bij onze humanitaire bijstand.

6.4 We voldoen aan onze engagementen inzake internationale klimaatfinanciering

Vlaanderen steunt de doelen van [het Akkoord van Parijs van 2015](#). We willen het klimaatbeleid van ontwikkelingslanden ondersteunen en bijdragen aan een rechtvaardige transitie naar een duurzame, inclusieve en klimaatrobuuste wereld. Dat doen we door Vlaamse expertise, sterktes, innovatieve benaderingen en talenten te mobiliseren, zowel bilateraal, multilateraal als indirect. De Vlaamse Regering ondersteunt uiteenlopende initiatieven waaronder klimaatgerelateerde (pilot)projecten, programma's en fondsen. Die verschillende initiatieven vullen elkaar aan. Vlaanderen streeft zo zijn doelen inzake internationale klimaatfinanciering na, door samen te werken met toonaangevende Vlaamse en internationale actoren uit de overheid, het bedrijfsleven, onderzoeksinstituten en non-profitorganisaties. Vlaanderen zal daarvoor een Vlaamse Internationale Klimaatfinancieringsstrategie (VIKS) voor de periode 2025-2030 ontwikkelen en uitvoeren. Die strategie bouwt voort op bestaande expertise, identificeert kansen en benut geleerde lessen. Het Departement Omgeving neemt het voortouw, in nauwe afstemming met DKBUZA. Zo garandeert de Vlaamse Regering de link met haar buitenlands beleid.

7. EN VERDER?

Voor DKBUZA zijn naast de aangehaalde prioriteiten enkele bijkomende onderwerpen relevant, bijvoorbeeld omdat ze onze goede werking beïnvloeden (7.1, samenwerkingsakkoorden) of omdat het om taken gaat die ons toebedeeld worden door het [Organisatiebesluit](#) (beleidsvelden ondersteuning Vlaamse Regering, buitenlands beleid, ontwikkelingssamenwerking en rampenschade), maar moeilijk te clusteren vallen met onze andere taken en opdrachten (zie ook bijlage 8.4, organogram DKBUZA).

7.1 De Vlaamse Regering dringt aan op een actualisatie van de samenwerkingsakkoorden buitenlands beleid

Vlaanderen wil volwaardig functioneren op het internationale toneel ([zie kaderstukje](#)). Daarvoor zijn we ook afhankelijk van medewerking van de verschillende bevoegdheidsniveaus. In veel gevallen is er een goede samenwerking met de federale diplomatie en met de andere deelstaten. Niettemin blijft de aanpassing van de verouderde samenwerkingsakkoorden hoogdringend. Die aanpassing wil een toekomstige goede samenwerking structureel en helder verankeren, zodat Vlaanderen in de toekomst niet langer afhankelijk van federale welwillendheid. Concreet betreft het de volgende samenwerkingsakkoorden buitenlands beleid:

- de vertegenwoordiging van België in de Ministerraad van de Europese Unie (8 maart 1994);
- het statuut van de vertegenwoordigers van de gemeenschappen en gewesten in de diplomatieke en consulaire posten (18 mei 1995) en inzake de gewestelijke economische en handelsattachés en de modaliteiten op het vlak van de handelspromotie (17 juni 1994). Die zijn te integreren in één samenwerkingsakkoord;
- de vertegenwoordiging van België bij de internationale organisaties die betrekking hebben op gemengde bevoegdheden (30 juni 1994);
- invoer, uitvoer en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie alsook van producten en technologieën voor dubbel gebruik (17 juli 2007).

De Vlaamse Regering ziet de herziening van die samenwerkingsakkoorden als een elementaire, existentiële en urgente kwestie voor het functioneren van de federale rechtstaat in een democratische EU. Al in januari 2008 stelde de Raad van State dat de federale overheid en de deelstaten een regeling moeten treffen voor de vertegenwoordiging, de standpuntbepaling en het stemgedrag in de Europese Raad. Meer dan vijftien jaar later blijft dat nog steeds dode letter. Daarenboven is er nood aan een samenwerkingsakkoord over het nucleaire exportbeleid en aanvraagprocedures. De Vlaamse Regering wil stemrecht en volwaardig lidmaatschap van de Gewesten binnen de Commissie van Advies voor de niet-verspreiding van kernwapens ([CANVEK](#)).

7.2 We promoten een nieuwe bouwcultuur

Multifunctioneel ruimtegebruik is, gelet op de beperkt beschikbare oppervlakte in Vlaanderen, een van de complexe uitdagingen die Vlaanderen het hoofd moet bieden. Als Vlaamse Regering stimuleren we innovatieve en duurzame ruimtelijke oplossingen, aangepast aan de gevolgen van de klimaatverandering. Daarom vernieuwen we ons partnerschap met de [Vlaamse Bouwmeester](#). Het werken aan een volwaardige bouwcultuur in Vlaanderen en het bevorderen van de architectuurkwaliteit van de gebouwde omgeving zijn een belangrijke motor van de transitie die we als regio moeten maken.

7.3 We gaan voor een efficiëntere en effectievere vergoedingsprocedure voor natuurrampen

De klimaatverandering beïnvloedt vele facetten van het beleid. Burgers en bedrijven moeten steeds meer afrekenen met de gevolgen van natuurrampen. De Vlaamse Regering streeft naar een efficiëntere en effectievere erkennings- en vergoedingsprocedure voor de schade door natuurrampen. Tijdens de vorige legislatuur keurde het Vlaams Parlement het decreet goed dat de tegemoetkoming regelt voor schade door natuurrampen in het Vlaams Gewest. Sinds 1 januari 2020 worden nieuwe natuurrampen op basis van dat [decreet](#) erkend en behandeld door het [Vlaams Rampenfonds](#), maar bij de toepassing duiken onduidelijkheden en anomalieën op die een efficiënte en effectieve erkenning en afhandeling van rampen bemoeilijken. De Vlaamse Regering brengt de onduidelijkheden en onregelmatigheden in kaart en past het huidige decreet en uitvoeringsbesluit aan.

WAAROM VOERT VLAANDEREN EEN VOLWAARDIG BUITENLANDS BELEID?

Buitenlandse ontwikkelingen beïnvloeden onze open samenleving en economie sterk. Vlaanderen is daardoor verplicht tot een internationale oriëntatie en open blik om zijn welvaart te behouden of te versterken en om het toenemende aantal internationale bedreigingen aan te pakken.

De Vlaamse Regering gebruikt haar internationale relaties als antwoord op complexe uitdagingen en maakt zo het principe 'in foro interno, in foro externo' tastbaar. Het betreft een grondwettelijk principe ([artikel 167](#)) waarbij de Vlaamse Regering ook buitenlands optreedt voor haar binnenlandse bevoegdheden. We verdedigen de Vlaamse belangen op de internationale scène en vullen het internationale luik van onze bevoegdheden (internationaal onderwijs-, cultuur-, milieubeleid enzovoort) volwaardig in. De succesvolle Vlaamse Brexit-aanpak illustreert hoe EU- en internationale hefboven binnenlandse uitdagingen helpen bedwingen.

Staatshoofden en (eerste) ministers van andere landen en regio's bezoeken of ontvangen regelmatig de Vlaamse minister-president. Daarnaast onderhoudt de minister-president frequent contact met Europese commissarissen of hoofden van internationale organisaties. Ook de Vlaamse vakministers ontmoeten hun buitenlandse tegenhangers regelmatig en participeren aan Europese ministerraden en ministeriële conferenties op multilateraal niveau. In het Vlaams Parlement delen Vlaamse diplomaten regelmatig hun expertise met de volksvertegenwoordigers tijdens commissievergaderingen. Op ambtelijk niveau zijn Vlaamse leidend ambtenaren, experts en diplomaten voortdurend internationaal actief.

Vlaanderen functioneert dus volwaardig op het internationale toneel. In veel gevallen is er een goede samenwerking met de federale diplomatie en met de andere deelstaten. Niettemin blijft de aanpassing van de verouderde samenwerkingsakkoorden zeer dringend. Die aanpassing verankert een toekomstige goede samenwerking structureel, zodat Vlaanderen niet langer afhankelijk is van federale welwillendheid. Op 18 mei 2022 heeft het Vlaams Parlement nog [een resolutie](#) aangenomen over de herziening van de samenwerkingsakkoorden ([zie 7.1](#)).

Als een volgende staatshervorming nieuwe bevoegdheden overdraagt aan de deelstaten, hebben zij uiteraard ook recht op de middelen om hun nieuwe bevoegdheden internationaal volwaardig in te vullen. In het verleden gebeurde dit niet: er werden geen middelen van de FOD Buitenlandse Zaken overgedragen aan de deelstaten.

WAAROM INVESTEREN IN EEN GEÏNTEGREERD BELEID?

De Vlaamse administratie formuleert in [haar](#) bijdrage aan de volgende regeerperiode een lijst met acht sectoroverschrijdende en acht interbestuurlijke uitdagingen. Als Vlaamse overheid kunnen we die uitdagingen alleen als groep op een doeltreffende manier aanpakken. Er is namelijk nood aan een geïntegreerde beleidsvisie en geïntegreerde beleidsacties, een specifieke politiek-ambtelijke governance, een samenvoeging van budgetten en een aangepaste monitoring ([zie prioriteit 1](#)). Vanuit zijn sectorvrije positie en staat van dienst kan DKBUZA een dergelijke aanpak mee vorm geven. Waar nodig slaan we de brug naar de federale overheid, de EU, andere internationale organisaties, landen en regio's. We stemmen af met het [Agentschap Binnenlands Bestuur](#) voor de samenwerking met lokale besturen en werken nauw samen met maatschappelijke en economische belanghebbenden om die uitdagingen succesvol aan te pakken.

8. BIJLAGEN

8.1 Overzicht technische fiches DKBUZA

Over de onderstaande onderwerpen stellen we, op uw vraag, graag technische fiches ter beschikking die de onderwerpen uit dit memorandum extra duiden.

Prioriteit 1: een geïntegreerd beleid

1. Een nieuwe aanpak voor kernambities
2. Kwaliteitsvolle en onafhankelijke openbare statistieken
3. Monitoring en benchmarking van de kernambities
4. Toekomstverkenningen en thematische en geografische visienota's

Prioriteit 2: kwalitatieve regelgeving, digitaal toegankelijke regeringsbeslissingen en heldere communicatie

5. Wetgevingskwaliteit en regeldruk
6. Vereenvoudigde digitale toegang tot regeringsbeslissingen
7. Imago Vlaanderen

Prioriteit 3: open strategische autonomie en een doordacht veiligheids- en crisisbeleid

8. Versterkte concurrentiekracht
9. Economische veiligheid
10. Exportcontrole
11. Europese financieringskaders (lessen uit RRF)
12. Aantrekken Europese financiering
13. Crisisbeleid en -weerbaarheid

Prioriteit 4: thematische en geografische focus in het (buitenlands) beleid

14. Oostgrens-programma
15. Europese partnerschappen
16. Grensregionale samenwerking
17. De wereld buiten Europa
18. Afrika-visie

Prioriteit 5: buitenlandse hefboomen om binnenlandse prioriteiten te realiseren

19. Versterkt diplomatiek netwerk
20. Breder diplomatiek netwerk
21. Impactvol multilateralisme
22. Proactieve EU-beleidsbeïnvloeding en EU-reflex binnen de Vlaamse overheid
23. Flexibel internationaal netwerk
24. Internationale uitstraling
25. Benutten diplomatieke gemeenschap in Brussel

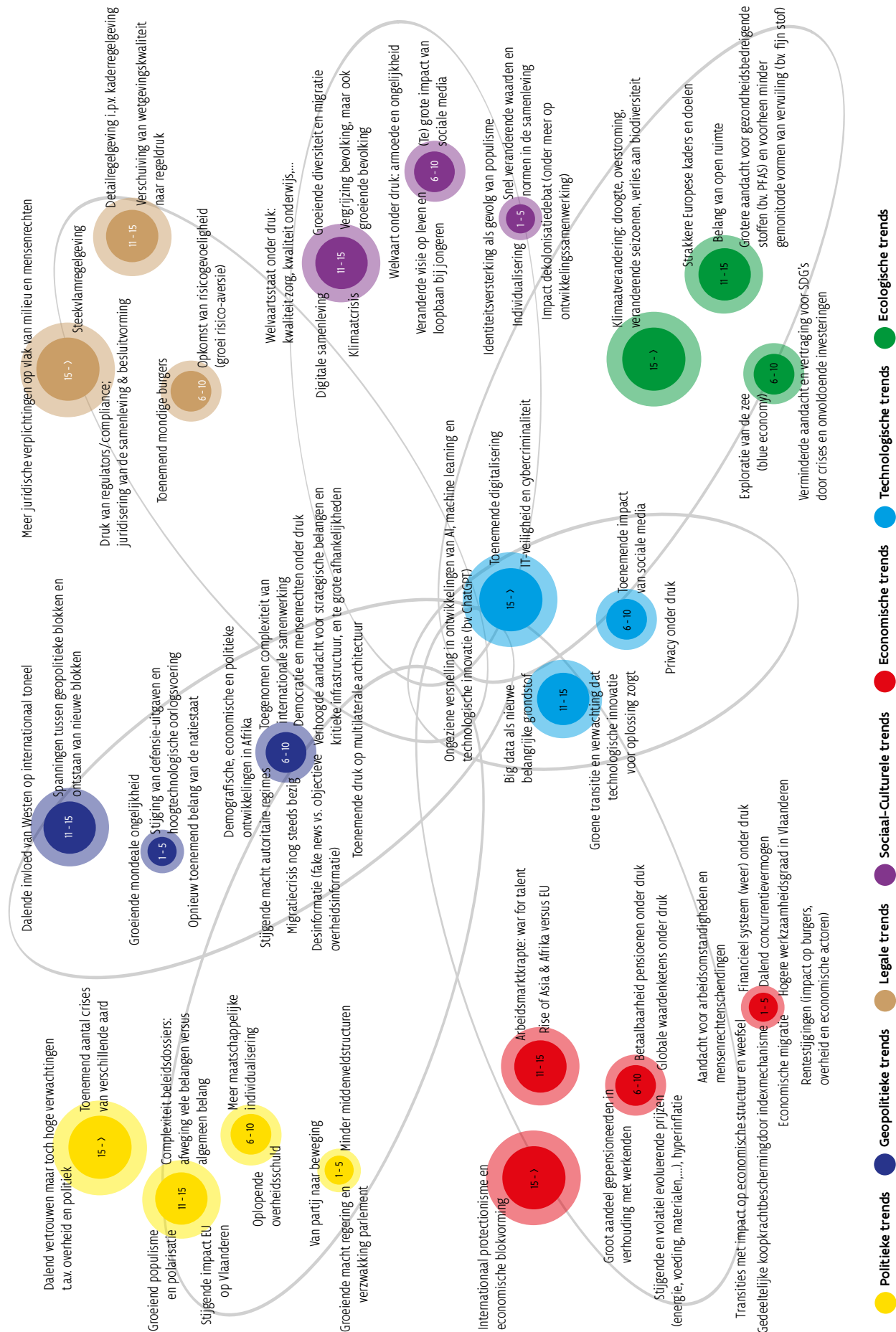
Prioriteit 6: Met een waardegedreven buitenlands beleid bijdragen tot een stabiele mondiale orde

26. Mensenrechtenprijs
27. Mensenrechtenfonds
28. De Vlaamse samenwerking in Afrika
29. Humanitaire bijstand
30. Internationale klimaatfinanciering

En verder?

31. Actualisatie samenwerkingsakkoorden
32. Een efficiëntere en effectievere vergoeding bij natuurrampen

8.2 Omgevingsanalyse met het oog op het uitgebreid memorandum

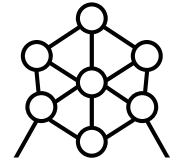
8.3 DKBUZA in cijfers

Hoeveel mensen werken voor DKBUZA? (situatie op 31 december 2022)

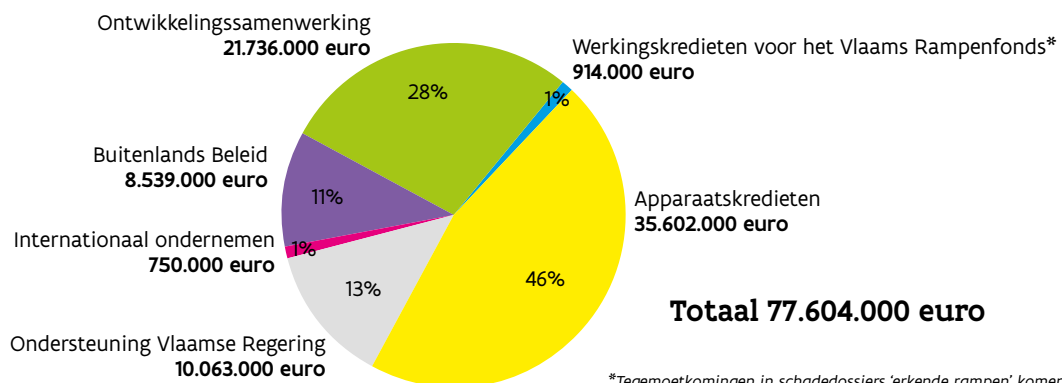
329 medewerkers
285 VTE

276 Brussel

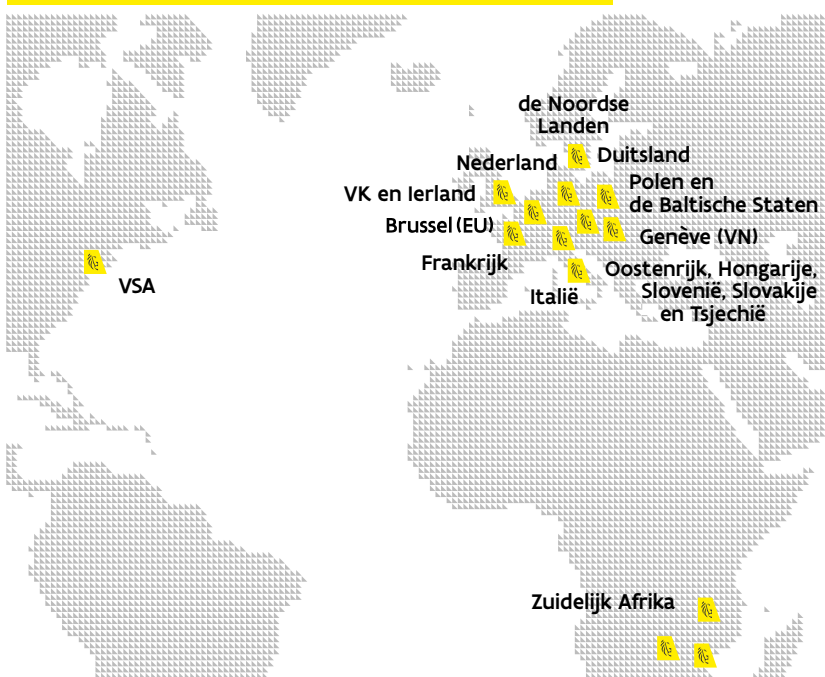
53 in het buitenland waarvan 23 diplomaten in 13 diplomatieke vertegenwoordigingen

Waar aan besteedt DKBUZA zijn middelen?

*Tegemoetkomingen in schadedossiers 'erkende rampen' komen uit het Vlaams Fonds voor de Lastendelging (13 miljoen euro).

Waar zijn de Vlaamse diplomaten actief?

Hoeveel kost het Vlaams diplomatiek netwerk?

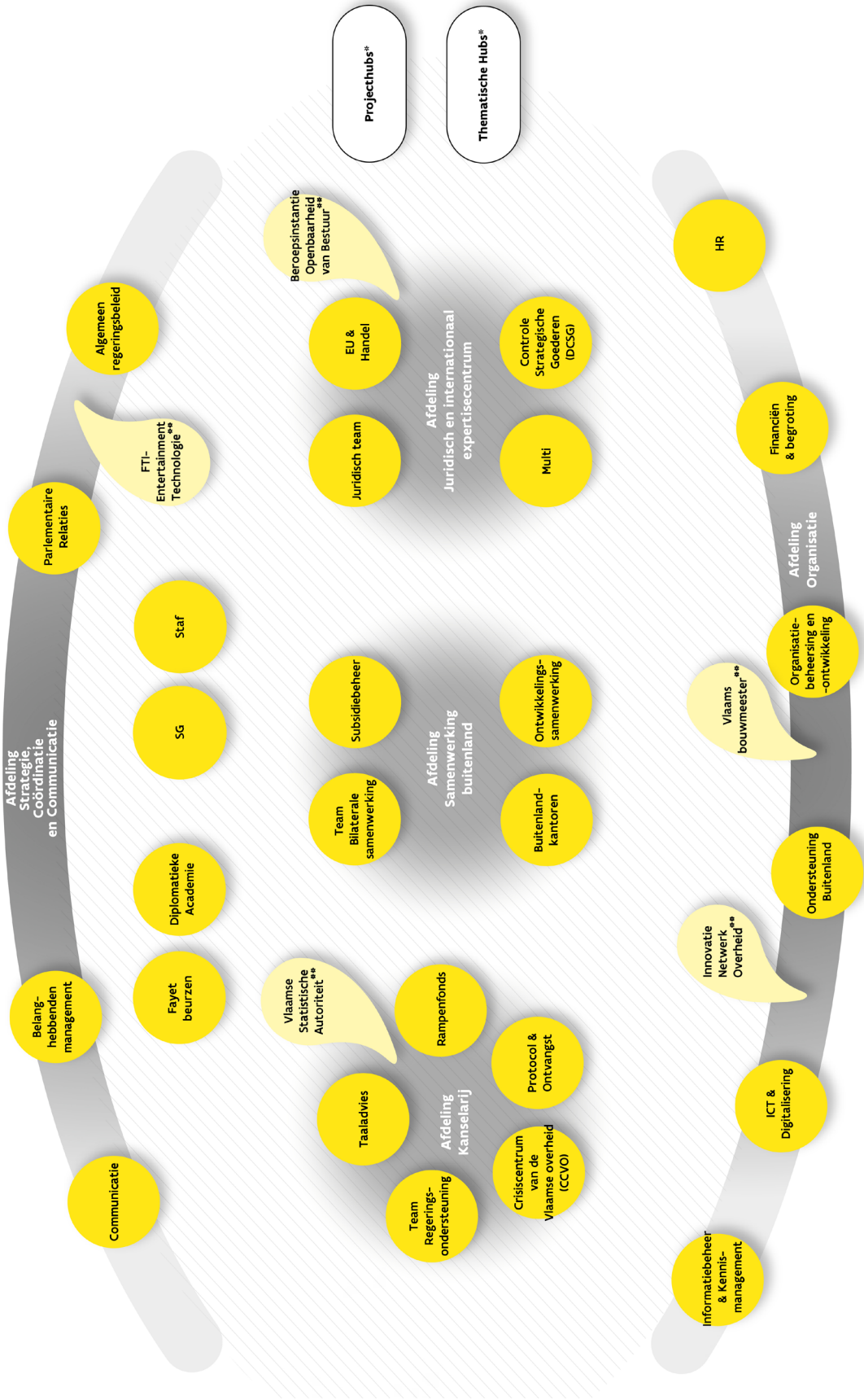
Diplomatieke vertegenwoordigingen van Vlaanderen in 2022

7.600.000 euro

Lonen voor het personeel op onze posten en werkingskosten.

8.4 Organogram DKBUZA

* Multidisciplinaire samenwerkingsverbanden
 ● Teams
 ● Afdelingen
 ** satellieten

8.5 Bijdrage van de Vlaamse overheid aan de volgende regeerperiode

De Vlaamse overheid ziet acht grote maatschappelijke werven waar ze samen met de Vlaamse Regering haar schouders onder wil zetten. Naast die acht grote maatschappelijke werven, formuleert de Vlaamse overheid ook acht voorstellen voor de nieuwe Vlaamse regeringsploeg over haar rol en werking als administratie. De tekst vindt u [hier](#). De prioriteiten van DKBUZA zijn complementair aan die VO-prioriteiten.

De Vlaamse administratie staat voor u klaar!

Vlaanderen
verbeelding werkt

Beste burger,

Dit zijn de acht grote maatschappelijke werven waar we in de volgende regeerperiode 2024-2029 samen met de Vlaamse Regering onze schouders onder willen zetten.

Duurzaamheid en economische groei gaan hand in hand

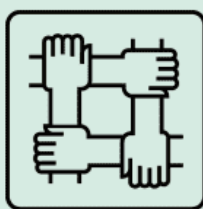
Integrale klimaat-aanpak en leefbare omgevingen

Talent als onze belangrijkste Vlaamse grondstof

Geïntegreerd beleid rond gezondheid, welzijn en gezin

Versterking van sociale cohesie en een betere aanpak van armoede

Integratie als een opportuniteit

Digitalisering als hulpmiddel voor maatschappelijke uitdagingen

Veiligheid als nieuw referentiekader

Vlaamse
overheid

8 mei 2024

8.6 Bijdrage van de Vlaamse overheid aan de volgende EU-legislatuur

Voor de nieuwe Europese legislatuur 2024-2029 schuift Vlaanderen tien strategische prioriteiten naar voren. Binnen ieder van die strategische prioriteiten formuleert Vlaanderen een aantal meer concrete Europese beleidsvoorstellen.

1. De Groene transitie – De bescherming van het milieu en het bereiken van net zero tegen 2050

De EU:

- **differentieert** het Europese **klimaatbeleid** en houdt rekening met de verschillen tussen de lidstaten en regio's wat betreft het potentieel voor hernieuwbare energie;
- versnelt **de investeringen en innovatie** in alle sectoren voor een klimaatneutraal Europa in 2050;
- streeft naar een **volledig circulaire economie** binnen de gehele levenscyclus van materialen en goederen;
- maakt een volwaardige **Europese Blue Deal** waar, o.a. als onderdeel van de aanpassing aan klimaatverandering;
- zet meer in op de voorkoming en de opruiming van **verontreiniging** door zeer zorgwekkende stoffen (o.a. PFAS) en door nutriënten;
- voert de **biodiversiteitsstrategie** verder uit, met bijzondere aandacht voor bestuivers;
- zet meer in op Europese **beleidsinstrumenten gericht op de consumentenzijde**;
- brengt de **effecten van klimaatverandering en milieuvervuiling op gezondheid en welzijn** in kaart en pakt ze aan.

2. Een Europa dat klaar is voor het digitale tijdperk: de kloof dichten met andere wereldspelers

De EU:

- streeft ernaar om **wereldleider te worden** op het vlak van artificiële intelligentie, de data-economie en cyberveiligheid;
- besteedt continu en binnen alle sectoren aandacht aan **databaseer**;
- denkt **ecosysteemisch** met een ruime blik op relevante data;
- investeert in **digitale (basis)vaardigheden, AI-geletterdheid en mediawijsheid**, in het bijzonder voor kwetsbare groepen.

3. Een veerkrachtige, verbindende en geconnecteerde EU als een sterke wereldspeler

De EU:

- laat onze **zeehavens** evolueren naar **wereldwijde energy hubs** die de energietransitie mee vorm geven;
- **stimuleert grensregionale samenwerking** tussen lidstaten door in te zetten op waterstofcorridors, offshorewindparken, hoogspanningslijnen, CO2-infrastructuur en strategische infrastructuur;
- hanteert een **uitbreidingsmethodologie** die gebaseerd is op sterke **conditionaliteit en merites**. De EU moet de impact van uitbreiding op haar werking kanaliseren en de noodzakelijke interne hervormingen doorvoeren.
- breidt de eigen capaciteiten voor pandemische preventie en paraatheid uit en ondersteunt de wereldwijde inspanningen daarvoor;
- steunt een **meer inclusief en toekomstbestendig multilateralisme**;
- **integreert gezondheidszorg en welzijnszorg**.

4. Een EU met minimale administratieve lasten – Slimme regelgeving

De EU:

- duidt een **Executive Vice President voor Slimme Regelgeving** aan;
- zet meer in op **grondige anticipatieve effectsimulaties** en op evidence informed policy, zowel op het niveau van de EU, als op het niveau van de lidstaten en de regio's;

- geeft lidstaten en deelstaten meer inhoudelijke vrijheid in de **keuze van beleidsinstrumenten** binnen de grotere doelstellingen.

5. De interne markt verdiepen en vervolledigen

De EU:

- versterkt de **handhaving** van Europese wetgeving over aanbestedingen, circulatie van goederen, (buitenlandse) subsidies en mededinging;
- verwijdert de **belemmeringen voor de klimaat-, energie- en digitale transitie** en verdiept de interne markt;
- verzekert een **redelijke levensstandaard voor landbouwers**;
- **laat staatssteun** alleen toe binnen sterk bewaakte grenzen.

6. De EU als innovatieleider in de wereld

De EU:

- investeert in duurzame **onderzoeksinfrastructuren**;
- ontwikkelt een **nieuw samenwerkingsmodel tussen kennisinstellingen en industriële actoren** om Onderzoek & Ontwikkeling beter te valoriseren, financieren en commercialiseren.

7. Open handel met de wereld en het verkleinen van strategische afhankelijkheden

De EU:

- voert een **modern handelsbeleid** dat aan nieuwe contexten en uitdagingen wordt aangepast, en diversifieert waardeketens;
- ontwikkelt **internationale standaarden** om handelsbelemmeringen weg te werken en een gelijk speelveld te garanderen;
- zorgt voor **equivalente markttoegangsvoorwaarden** voor spelers uit de EU en uit derde landen, in het bijzonder in de landbouwsector.

8. Sterke regio's als partner voor de EU

De EU:

- houdt rekening met de **interne bevoegdheidsverdeling binnen lidstaten**;
- consulteert **regio's met wetgevende bevoegdheden proactief** bij regelgeving die door hen geïmplementeerd moet worden;
- zet meer in op **regionale statistieken en indicatoren**.

9. Een Europese onderwijsruimte en arbeidsmarkt klaar voor de toekomst

De EU:

- werkt de **Europese Pijler voor Sociale Rechten** verder uit ten voordele van opwaartse sociale convergentie;
- zet in op een versterkt beleid rond vaardigheden en levenslang leren waarbij de **toekomstige noden qua arbeidsprofielen en kennis** in kaart worden gebracht zodat daar tijdig op kan worden ingespeeld;
- blijft inzetten op mobiliteit via een sterk **Erasmus+**-programma.

10. Een inclusieve Europese samenleving met gelijke kansen voor iedereen

De EU:

- besteedt systematisch aandacht aan de meest kwetsbaren onder ons;
- beschouwt de **integratie van nieuwkomers** als hefboom, ook voor EU-burgers die duurzaam in een andere lidstaat gaan wonen.

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever: Julie Bynens, secretaris-generaal Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken,
Havenlaan 88 bus 100, 1000 Brussel

JUNI 2024

Depotnummer: D/2024/3241/223

Samenstelling, redactie en coördinatie: Bert Boonen & Freddy Evens

Contact: bert.boonen@vlaanderen.be, freddy.evens@vlaanderen.be

Lay-out: Melissa Placido & Ingrid Van Rintel

DEPARTEMENT
KANSELARIJ & BUITENLANDSE ZAKEN
Havenlaan 88 bus 20
1000 BRUSSEL